

Lisätiedot:

hallinnon erityisasiantuntija Pilvi Kalliomaa, puh. 050 411 0202
kaupunginlakimies Lena Filipsson-Korento, puh. 050 354 0121
hyvinvointipäällikkö, Laura Salomaa, p. 040 194 8508
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Tausta

Kuntalain 27–28 §:n mukaan kaupunginhallitus asettaa vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston ja huolehtii niiden toimintaedellytyksistä.

Kaupunginhallitus käsitteli [26.5.2025 § 92](#) Vanhus- ja vammaisneuvostojen toimintasääntöjen uudistamista ja toiminnan kehittämistä ja päätti, että vanhus- ja vammaisneuvostot yhdistetään yhdeksi neuvostoksi ja hyväksyi yhdistetylle neuvostolle uuden toimintasäännön. Lisäksi kaupunginhallitus päätti esittää valtuustolle erikseen hallintosäännön muuttamista tältä osin ([KH 26.5.2025 § 93](#)). Valtuusto päätti [9.6.2025 § 38](#) äänestyksen jälkeen, että vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto jatkavat erillisinä neuvostoina. Tämän vuoksi vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston toimintasääntöjen uudistaminen tuodaan uudelleen kaupunginhallituksen päätettäväksi.

Neuvostojen toiminnan kehittämistyön lähtökohtia kuvattiin tarkemmin kaupunginhallituksen 26.5.2025 § 92 käsittelyssä. Toiminnan kehittämistä käsiteltiin myös useaan otteeseen molemmissa neuvostoissa keväällä 2025. **Liitteenä** on uudet 1.9.2025 päivätyt vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston toimintasääntöluonnokset.

Toimintasääntöluonnokset vastaavat sisällöltään pitkälti kaupunginhallituksessa 26.5.2025 § 92 käsiteltyä vanhus- ja vammaisneuvoston toimintasääntöä. Isoimpana muutoksena on se, että nyt vanhusneuvostolle ja vammaisneuvostolle on tehty omat erilliset toimintasääntöluonnokset. Muita toimintasääntöluonnoksiin toukokuun jälkeen tehtyjä muutoksia on kuvattu tarkemmin alla.

Vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto pitivät yhteiskokouksen 19.8.2025, jossa käsiteltiin molempien neuvostojen uusia 19.8.2025 päivättyjä toimintasääntöluonnoksia. Neuvostoilta saadut kommentit on käyty läpi ja osin huomioitu nyt kaupunginhallitukselle esitettävissä toimintasääntöluonnoksissa. **Oheismateriaalina** on neuvostojen lausunnot.

Valmistelutyön edetessä myös kaupungin sisäisiä prosesseja on tarkasteltu uudelleen ja erityisesti valmistelussa on nyt painotettu kuntalain 27–28 §:n 2. momentin kohtaa, että neuvostoille on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun ja valmisteluun. Toiminnan kehittämisessä on tunnistettu, että vastuuvalmistelijoiden tulee riittävän aikaisessa vaiheessa tuoda asia neuvostojen käsiteltäväksi, jotta valmistelussa voidaan riittävästi huomioida neuvostojen vaikuttamismahdollisuus. Hyvä esimerkki uudistuvista toimintatavoista on Kasavuoren koulukeskuksen uudisrakennusosa, jota on nyt tämän vuoden huhtikuussa ja elokuussa käsitelty

neuvostoissa. Todettakoon, että uusi käytäntö vastaa paremmin kuntalain määräyksiä verrattuna neuvostojen aikaisempaan toimintaan.

Neuvostojen kommentit toimintasääntöluonnoksiin 19.8.2025

Valiokuntaedustus

Sekä vanhusneuvosto että vammaisneuvosto esittävät lausunnoissaan, että sen pysyville jäsenille mahdollistetaan edustus- tai läsnäolo-oikeus valittujen valiokuntien kokouksissa. Tai vaihtoehtoisesti esitetään, että hyvinvointi- ja vapaa-aikavalioikunnasta sekä yhdyskuntavalioikunnasta nimetään pysyvät jäsenet vanhusneuvostoon, ja vammaisneuvostossa olisivat pysyvät valiokuntajäsenet kasvatusta- ja koulutusta-, hyvinvointi- ja vapaa-aika-, sekä yhdyskuntavalioikunnasta. Lisäksi vammaisneuvosto kokee yhteistyön päättäjien kanssa sujuneen hyvin, ja se on itse aktiivisesti kutsunut eri tahoja kokouksiinsa keskustelemaan ajankohtaisista ja neuvostoa kiinnostavista teemoista.

Vammaisneuvostoon on tähän saakka nimetty yksi hyvinvointi- ja vapaa-aikavalioikuntaa edustava luottamushenkilöjäsen (ja tämän henkilökohtainen varajäsen) sekä vanhusneuvostoon yksi yhdyskuntavalioikuntaa edustava luottamushenkilöjäsen varajäsenineen ja kaksi hyvinvointi- ja vapaa-aikavalioikuntaa edustavaa luottamushenkilöjäsentä varajäsenineen. Nyt esitetään tästä luovutettavan.

Lähtökohtaisesti kuntalain 30 §:n tarkoittamien toimielinten kokoukset (KH, valiokunnat ja jaostot) ovat suljettuja kokouksia, joihin osallistuu ainoastaan toimielimen varsinaiset jäsenet. Vaikuttamistoimielinten osalta poikkeuksen tekee nuorisovaltuusto, jolle on kaupungin hallintosäännössä annettu mahdollisuus nimetä edustajia valtuustoon ja toimialavalioikuntiin. Perusteluna nuorisovaltuuston edustajille on se, että alle 18-vuotiaat eivät voi asettua ehdolle kuntavaaleissa. Vanhus- ja vammaisneuvostojen kohdalla ei ole vastaavaa syytä pääsäännöstä poikkeamiselle.

Yhteistyö vammais- ja vanhusneuvostojen sekä kaupungin varsinaisten toimielinten välillä on luonnollisesti tärkeä asia. Kuntalain 27–28 §:n mukaan neuvostoille on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta. Painopisteen tulee luonnollisesti olla suunnittelussa ja valmistelussa, jotta neuvostoilla on mahdollisuus vaikuttaa eri asioihin.

Kaupungin varsinaiset toimielimet voivat jo nyt hallintosäännön 118 §:n mukaan myöntää vaikuttamistoimielinten edustajille läsnäolo- ja puheoikeuden toimielimen kokouksessa, lukuun ottamatta silloin kun käsiteltäviin asiakirjoihin sisältyy salassa pidettäviä tietoja.

Toisaalta tähän sakkaa pysyvien valiokuntaedustajien rooli on eri syistä johtuen pääasiassa keskittynyt jälkikäteiseen valiokunnissa käsiteltyjen asioiden läpikäymiseen, jolloin vaikutusmahdollisuudet ovat varsin vähäiset.

Sen sijaan, että olisi pysyvää edustusta puolin tai toisin, toimintasääntöluonnoksessa ehdotetaan, että neuvosto voi kutsua kokouksiinsa

toimielimestä edustajan tarpeen mukaan. Edustajaksi esitetään toimielimen puheenjohtajaa.

Näin ollen sekä hallintosäännössä että toimintasääntöluonnoksessa mahdollistetaan edelleen vuorovaikutus kaupungin varsinaisten toimielinten kanssa. Ehdotuksen perusteluna on, että asiakohtaisesti voidaan kutsua tarkoituksenmukaisin edustaja paikalle, jolloin myös neuvoston vaikuttamismahdollisuus kasvaa. Luottamushenkilötyö vaatii aikaa ja Kauniaisissa hyvin toimivaksi todettu valiokuntamalli sitoo valtuutettujen ja varavaltuutettujen aikaa toimielintyöhön. Yhden pysyvän, nimetyn edustajan sijaan asiakohtaisesti kutsuttava toimielimen puheenjohtaja mahdollistaa aiempaa käytäntöä paremmin tarkoituksenmukaisen ajankäytön ja kohdennetun vaikuttamismahdollisuuden.

Toimintasääntöluonnoksissa ehdotetaan myös, että molempien neuvostojen pöytäkirjat lähetetään jatkossa tiedoksi hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunnalle, kasvatus- ja koulutusvaliokunnille, yhdyskuntavaliokunnalle ja tarvittaessa rakennusvaliokunnalle sekä kaupunginjohtajalle ja toimialajohtajille, jotta tiedonkulku neuvostojen kannanotoista kulkee mahdollisimman jouhevasti kaupungin sisällä.

Jäsenmäärä ja jäsenten asettaminen

Vammaisneuvoston lausunnon mukaan vammaisneuvosto pitää uutta asettamismallia toimivana ja onnistuneena, sillä aiemmin haasteena on ollut jäsenten saaminen mukaan toimintaan.

Vanhusneuvosto ehdotti lausunnossaan, että neuvoston kokoonpano muutetaan muotoon 2 + 2 + 2, eli kummastakin senioriyhdistyksestä valitaan kaksi edustajaa ja lisäksi kaksi jäsentä, jotka eivät edusta yhdistyksiä. Lisäksi vanhusneuvosto toivoo, että ilmaisu "senioriyhdistykseen kuulumaton" muotoillaan selkeämmäksi.

Nyt 1.9.2025 päivitetystä vanhusneuvoston toimintasääntöluonnoksessa ehdotetaan, että vanhusneuvoston jäsenmäärä on kuusi jäsentä, siten että yhteensä neljä jäsentä nimetään Kauniaisten suomenkielisestä ja ruotsinkielisestä vanhus- ja eläkeläisyhdistyksestä sekä muista ikääntyneiden kanssa toimivista yhdistyksistä ja kaksi jäsentä nimetään avoimella haulla.

Jäsenmäärä on siis päivitetty vanhusneuvoston ehdottamaan kuuteen jäseneseen ja kahden yhdistysten ulkopuolelta nimettävien jäsenten sanamuoto on muutettu muotoon "avoimella haulla". Valmistelun edetessä todettiin, että tasapuolisen kohtelun vuoksi toimintasäännön tulee mahdollistaa myös muiden Kauniaisten alueella ikääntyneiden kanssa toimivien yhdistysten mahdollisuus ehdottaa yhdistysjäseniä vanhusneuvostoon.

Työvaliokunta ja byrokratian vähentäminen

Vanhusneuvosto ehdottaa lausunnossaan, että toimintasäännössä varaudutaan työvaliokunnan asettamiseen neuvoston toiminnan tueksi.

Nykyisessä toimintasäännössä ollut pykälä työvaliokunnasta on ristiriidassa hallintosäännön kanssa ja tämän vuoksi pykälä ehdotetaan poistettavaksi toimintasäännöistä. Työvaliokuntia ei ole myöskään varsinaisilla toimielimillä, vaan valmistelu tapahtuu esittelyn pohjalta ja päätökset tehdään varsinaisessa

kokouksessa kaikkien toimielinten jäsenten läsnä ollessa. Tähän liittyy myös vammaisneuvoston lausunnossa esiin nostettu tarve vähentää liiallista byrokratiaa ja vammaisneuvoston toive olla tulevaisuudessa aidosti osallistava ja yhteiskehittämiseen keskittyvä vaikuttamistoimielin. Tarkoituksena on, että jatkossa lausunnot ja kommentit kirjataan suoraan kokouksessa pöytäkirjaan ja asian vastuuvastuuvalmistelijalla on läsnä kokouksessa kuulemassa keskustelua, jolloin neuvosto voi keskittyä vaikuttamiseen ja yhteiskehittämiseen kokouksissa.

Muut lausunnoissa esiin tuodut näkökohdat

Vammaisneuvoston lausunnossa tuodaan esiin, että puheenjohtajan työmäärä on kahden viime vuoden aikana kasvanut yllättävän suureksi, osin hyvinvointialueen asioiden tuoman lisäkuorman vuoksi.

Toimintasääntöluonnoksessa neuvostolle itselleen annetaan toimivalta nimetä ehdokkaansa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen neuvostoihin. Työmäärän tasaamiseksi nimettävä henkilö voi olla kuka tahansa neuvostojen jäsenistä, ehdokkaan ei tarvitse olla puheenjohtaja.

Vanhusneuvosto lausui, että toimintasäännön alkuun tulisi lisätä seuraava selkeä kirjaus: ”Kaupunginhallituksen on huolehdittava vanhusneuvoston toimintaedellytyksistä.”. Tämä on kirjattu toimintasääntöluonnoksen 2 §:n alkuun.

Muut toimintasääntöluonnoksiin tehdyt muutokset toukokuuhun verrattuna

Määräyksissä jäsenvaihdoksista kesken kauden on pyritty vähentämään byrokratiaa ja sujuvoittamaan varajäsenen nousemista varsinaiseksi jäseneksi. Teknisestä sihteeristä on luovuttu henkilöstöresurssisyydestä. Pöytäkirjan tarkastamiseen ehdotetaan kaupungin yleistä toimintatapaa. Toimintasääntöluonnoksissa esitetään myös yhteiskokouksia neuvostoilta, joihin molemmat neuvostot suhtautuivat myönteisesti kevään 2025 valmistelussa. Tehtävien osalta on vielä tarkennettu neuvostojen roolia kaupungin eri toimialojen suunnittelussa, valmistelussa ja seurannassa. Lisäksi on tehty joitain teknisluontoisia muutoksia johtuen siitä, että neuvostoja ei yhdistetty. Samalla on huomioitu tuleva päivitystyö nuorisovaltuuston osalta sekä perustettavalle maahanmuuttajaneuvostolle laadittava toimintasääntö.

Oheismateriaalina on vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston 1.9.2025 päivätty toimintasääntöluonnokset, joihin on merkitty muutokset kaupunginhallituksen 26.5.2025 käsittelemään toimintasäännön verrattuna.

Lopuksi voidaan myös todeta, että kaupungilla käynnissä olevan talouden tasapainottamisohjelman tavoitteena on, että kaupunki tekee vähintään 0-tuloksen vuonna 2027, mikä tarkoittaa sitä, että kaikkia kaupungin toimintoja tulee tarkastella kriittisesti ja toiminta tulee järjestää mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Mikäli kaupunginhallitus hyväksyy liitteenä olevat toimintasäännöt, ryhdytään syyskuussa selvittämään jäsenhalukkuutta neuvostoihin uusien toimintasääntöjen mukaisesti ja uusi vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto tuodaan kaupunginhallitukselle asetettavaksi lokakuussa.

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus hyväksyy

a) vanhusneuvostolle liitteenä olevan toimintasäännön, joka tulee voimaan 1.10.2025,

b) vammaisneuvostolle liitteenä olevan toimintasäännön, joka tulee voimaan 1.10.2025.

.....

Kaupunginjohtaja selosti asiaa.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Vanhusneuvoston toimintasääntöluonnos
Vammaisneuvoston toimintasääntöluonnos

Oheismateriaali:

Vanhusneuvoston toimintasääntöluonnos, muutokset merkitty
Vammaisneuvoston toimintasääntöluonnos, muutokset merkitty
Vanhusneuvoston lausunto
Vammaisneuvoston lausunto